

I. DISPOSICIONS GENERALS**MINISTERI D'AGRICULTURA, ALIMENTACIÓ I MEDI AMBIENT**

9690 *Reial decret 389/2016, de 22 d'octubre, pel qual s'aprova el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals.*

La Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals, defineix la Xarxa de Parcs Nacionals com un sistema integrat pels espais declarats parcs nacionals, el seu marc normatiu bàsic i el sistema de relacions necessari per al seu funcionament. El seu objectiu primordial és garantir, com a llegat per a les generacions futures, la conservació d'una mostra representativa dels principals sistemes naturals espanyols. L'element vertebrador per materialitzar aquesta finalitat és el Pla director com l'instrument més elevat de planificació i ordenació dels parcs nacionals de caràcter bàsic.

La figura del Pla director, com a instrument bàsic d'ordenació de la Xarxa de Parcs Nacionals, es va crear per la Llei 41/1997, de 5 de novembre, per la qual es modifica la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, amb la vocació de ser l'element a través del qual es fixin les línies generals d'actuació de la Xarxa de Parcs Nacionals i serveixi de pauta per a la redacció dels plans rectors d'ús i gestió.

Des de la seva creació, la importància del Pla director s'ha vist consolidada atès que ha establert un denominador comú necessari per assegurar la coherència interna de la Xarxa de Parcs Nacionals i potenciar-ne la projecció exterior, ha establert unes directrius de caràcter bàsic que contribueixin al sistema de protecció i conservació de la naturalesa espanyola i ha afavorit el desenvolupament d'una consciència ciutadana d'estimació pels parcs nacionals.

De conformitat amb l'article 19 de l'esmentada Llei 30/2014, de 3 de desembre, el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals inclou els objectius estratègics dels parcs nacionals en matèria de conservació, ús públic, recerca, seguiment, formació i sensibilització, els objectius a assolir en matèria de cooperació i col·laboració tant en l'àmbit nacional com internacional, les actuacions necessàries per mantenir, promoure i impulsar la imatge i la coherència interna dels parcs nacionals, les directrius bàsiques per a la planificació, conservació i coordinació, el programa d'actuacions comunes de la Xarxa i els procediments per al seu seguiment continu i avaluació, així com la determinació dels projectes d'interès general que poden ser objecte de finançament estatal.

Com a novetat, la Llei de parcs nacionals afegeix al contingut del Pla director els criteris per determinar el nivell de conservació i gestió bàsics que ha de mantenir en el temps cadascun dels parcs nacionals i dels paràmetres amb què se n'ha de fer el seguiment, així com els criteris per determinar l'existència d'un perill greu per a la integritat i la seguretat d'un parc nacional, així com les directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat.

En l'elaboració i la revisió del Pla director s'exigeix un procediment participatiu i obert, en què obligatòriament intervenen les comunitats autònomes i els patronats dels parcs nacionals.

Aquest Reial decret s'ha sotmès a consulta del Consell Assessor de Medi Ambient, a l'informe previ del Consell de la Xarxa, i ha estat objecte d'informació pública, d'acord amb el que preveu l'article 16 de la Llei 27/2006, de 18 de juliol, que regula els drets a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient.

En virtut d'això, a proposta de la ministra d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 21 d'octubre de 2016,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

S'aprova el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals amb el text que figura a continuació.

Article 2. *Directrius per a la planificació, conservació i coordinació.*

El Pla director que s'aprova té el caràcter de directrius bàsiques per a la planificació, conservació i coordinació dels parcs nacionals d'acord amb el que disposa l'article 19, apartats 1.d) i 2, de la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals, i de directrius bàsiques de la legislació de protecció del medi natural de conformitat amb el que disposa l'article 17, apartats 2 i 3, de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat.

Disposició addicional primera. *Parcs nacionals marins.*

1. En els parcs nacionals declarats en aigües marítimes sota sobirania nacional, el règim de protecció dels recursos pesquers s'ha de regular en el marc dels plans rectors corresponents d'ús i gestió aprovats pel Govern de la nació amb participació en la seva elaboració de l'administració pesquera, i s'ha d'ajustar als criteris que preveu el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals.

2. Quan un parc nacional marí de declaració i gestió estatal inclogui aigües interiors en què la competència en matèria de pesca correspongui a la comunitat autònoma del litoral, el Govern ha d'establir el règim de protecció dels recursos pesquers que sigui procedent en l'àmbit exclusiu de les aigües exteriors, tenint en compte els criteris que preveu el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals.

Disposició addicional segona. *Parcs nacionals maritimoterrestres.*

Quan un parc nacional maritimoterrestre inclogui aigües exteriors, el Govern ha d'establir el règim de protecció dels recursos pesquers que sigui procedent en l'àmbit exclusiu de les aigües esmentades, tenint en compte els criteris que preveu el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals.

Disposició addicional tercera. *Modificació del límit d'altura del sobrevol que estableix la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals, o les lleis declaratives.*

Quan s'hagi de portar a terme la modificació de la limitació de sobrevol que estableix la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals, o les lleis declaratives dels diferents parcs nacionals, aquesta l'ha d'acordar el Govern de conformitat amb la disposició addicional onzena de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, i amb la disposició final quarta de la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals.

Abans de fer efectiva la prohibició, limitació o restricció s'ha de procedir a la seva publicació en la publicació d'informació aeronàutica (AIP).

Disposició transitòria única. *Plans rectors d'ús i gestió en els parcs nacionals.*

1. Els plans rectors d'ús i gestió vigents s'han d'adaptar al Pla director aprovat per aquest Reial decret en el termini de dos anys des de la seva entrada en vigor, de conformitat amb el que disposa la disposició addicional tercera de la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals.

2. Els plans rectors d'ús i gestió que estiguin en fase d'elaboració per part de l'administració competent de cada parc nacional s'han d'ajustar al Pla director aprovat per aquest Reial decret.

Disposició derogatòria única. *Pla director anterior.*

Queda derogat el Reial decret 1803/1999, de 26 de novembre, pel qual s'aprova el Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals.

Disposició final primera. *Habilitació competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara de l'article 149.1.23a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència de legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció.

La planificació socioeconòmica dels parcs nacionals prevista en el Pla director que s'aprova es dicta a l'empara de l'article 149.1.13a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Els criteris recollits en el Pla director que s'aprova per determinar l'existència d'un perill greu per a la integritat i la seguretat d'un parc nacional, així com les directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat, s'emparen en la competència en matèria de seguretat pública atribuïda a l'Estat amb caràcter exclusiu per l'article 149.1.29a de la Constitució.

Disposició final segona. *Vigència i revisió del Pla director.*

El Pla director de la Xarxa de Parcs Nacionals té una vigència màxima de deu anys i en la revisió s'ha de seguir el procediment que recull l'article 19.3 de la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 22 d'octubre de 2016.

FELIPE R.

La ministra d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient,
ISABEL GARCÍA TEJERINA

PLA DIRECTOR DE LA XARXA DE PARCS NACIONALS

Objectius

1. Objectius estratègics dels parcs nacionals.
  - 1.1 De caràcter general.
  - 1.2 En matèria de conservació.
  - 1.3 En matèria d'ús públic.
  - 1.4 En matèria de recerca.
  - 1.5 En matèria de seguiment.
  - 1.6 En matèria de formació i sensibilització.
2. Objectius a assolir en matèria de cooperació i col·laboració en l'àmbit nacional i internacional.
  - 2.1 Cooperació i col·laboració en l'àmbit nacional.
  - 2.2 Cooperació i col·laboració en l'àmbit internacional.

Directrius i criteris

3. Directrius bàsiques per a la planificació, conservació i coordinació.
  - 3.1 Directrius bàsiques per a la planificació.
    - 3.1.1 Criteris bàsics per a la planificació dels parcs nacionals.
    - 3.1.2 La zonificació dels parcs nacionals.
  - 3.2 Directrius bàsiques per a la conservació.
    - 3.2.1 Directrius de caràcter general.
    - 3.2.2 Directrius en matèria de conservació de recursos naturals i culturals.
    - 3.2.3 Directrius en relació amb les explotacions i amb els aprofitaments i usos tradicionals.
    - 3.2.4 Directrius en relació amb les infraestructures, els equipaments i les instal·lacions.
    - 3.2.5 Directrius en relació amb la conservació i l'atenció al visitant.
    - 3.2.6 Directrius en relació amb la recerca.
    - 3.2.7 Directrius en relació amb el seguiment de processos i avaluació de recursos.
  - 3.3 Directrius bàsiques per a la coordinació.
4. Criteris per a la selecció dels projectes d'interès general que poden ser objecte de finançament estatal.
5. Criteris per a la determinació del nivell de conservació i gestió bàsics que ha de mantenir en el temps cadascun dels parcs nacionals. Paràmetres per al seguiment.
  - 5.1 Criteris per a la determinació del nivell de conservació.
  - 5.2 Paràmetres per al seguiment.
6. Criteris per determinar l'existència d'un perill greu per a la integritat i la seguretat d'un parc nacional. Directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat.
  - 6.1 Criteris per determinar l'existència d'una emergència per catàstrofe mediambiental.
  - 6.2 Directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat.

Actuacions

7. Actuacions necessàries per mantenir, promoure i impulsar la imatge corporativa i la coherència interna dels parcs nacionals.
8. Programa d'actuacions comunes de la Xarxa de Parcs Nacionals i procediments per al seu seguiment continu i avaluació.
  - 8.1 Actuacions per a la consolidació de la Xarxa.
  - 8.2 Actuacions per a la conservació dels valors naturals i culturals.
  - 8.3 Actuacions de divulgació de coneixements i incorporació de noves tecnologies.
  - 8.4 Actuacions per a la implicació dels agents socials i participació social.
  - 8.5 Actuacions de seguiment i avaluació.
  - 8.6 Programa de recerca a la Xarxa de Parcs Nacionals.
  - 8.7 Desenvolupament sostenible i integració social.
  - 8.8 Projecció i cooperació internacional.
  - 8.9 Procediments per al seguiment continu i avaluació de les actuacions.

Objectius

1. Objectius estratègics dels parcs nacionals

1.1 De caràcter general.

- a) Conservar la integritat dels valors naturals i els paisatges dels parcs nacionals.
- b) Assegurar que tots els parcs nacionals disposin d'un pla rector d'ús i gestió en plena aplicació per garantir el compliment dels seus objectius.
- c) Assegurar que cada parc nacional disposi d'un pla d'autoprotecció que contingui les mesures de prevenció davant dels riscos que es puguin produir per activitats potencialment negatives dutes a terme a l'exterior, així com de previsió de catàstrofes naturals o derivades de l'activitat humana.
- d) Identificar, a cadascun dels parcs nacionals, les limitacions en els béns i drets patrimonials legítims la indemnització dels quals correspongui a les administracions competents.
- e) Establir un règim de cooperació i col·laboració entre les administracions, tant en l'àmbit nacional com internacional, que assegurï la millor conservació dels parcs nacionals, si s'escau, com a part integrant de la infraestructura verda del territori espanyol.
- f) Fomentar la col·laboració i participació activa de la societat en l'assoliment dels objectius dels parcs nacionals i del conjunt de la Xarxa.

1.2 En matèria de conservació.

- a) Assegurar la representació en la Xarxa de Parcs Nacionals dels sistemes naturals que preveu l'annex de la Llei 30/2014, de 3 de desembre, de parcs nacionals, en condicions de màxima naturalitat possible.
- b) Assegurar la conservació del patrimoni natural, els seus processos naturals i paisatges i, on sigui necessari, els usos, els coneixements i les activitats tradicionals que siguin necessaris per assolir els objectius de la Llei 30/2014, de 3 de desembre.
- c) Assegurar, d'acord amb les administracions competents en matèria hidràulica, que els plans hidrològics de demarcació proporcionin els recursos hídrics adequats en quantitat i qualitat per al manteniment i la conservació dels parcs nacionals.
- d) Identificar les espècies i els hàbitats declarats d'interès especial per als parcs nacionals previ informe del Consell de la Xarxa de Parcs Nacionals que puguin ser objecte de mesures compensatòries.
- e) Articular els mecanismes necessaris per a la detecció primerenca i identificació de les espècies exòtiques invasores a cadascun dels parcs nacionals.

1.3 En matèria d'ús públic.

- a) Assegurar el servei d'ús públic a la societat, per al coneixement i gaudi dels parcs nacionals, supeditat a la conservació dels seus valors.
- b) Disposar d'una oferta de serveis d'atenció als visitants, dissenyats i desenvolupats per l'administració, que tingui en compte l'accessibilitat universal, independentment de les seves característiques individuals com ara edat o discapacitat.
- c) Mantenir i potenciar la imatge corporativa i identitat gràfica comuna de la Xarxa, perquè sigui reconeguda i apreciada pels visitants dels parcs en particular i per la població en general.

1.4 En matèria de recerca.

- a) Reconèixer i potenciar el paper dels parcs nacionals com a llocs singulars per a la recerca científica i la transferència del coneixement.
- b) Identificar i investigar els processos naturals, els béns i serveis ambientals, els tipus de maneig i les activitats compatibles, històricament vinculades a l'aprofitament dels recursos per part de les poblacions locals, tant per millorar la gestió, com per augmentar el coneixement sobre els processos que hi intervenen, en un escenari de canvi global com

l'actual, en què els parcs nacionals constitueixen laboratoris vius i punts de referència com a llocs poc intervinguts.

c) Desenvolupar un programa de recerca sobre els valors naturals, culturals i els usos i coneixements tradicionals de la Xarxa que promogui el millor coneixement científic.

1.5 En matèria de seguiment.

a) Desenvolupar i mantenir un sistema de seguiment i avaluació dels aspectes ecològics, socioeconòmics i funcionals de cada parc i de la Xarxa en el seu conjunt que permeti un coneixement més ampli mitjançant l'aplicació dels protocols homologables corresponents en l'àmbit nacional i internacional.

b) Establir una metodologia homologable que permeti valorar l'estat de conservació de cada parc i l'eficàcia de les mesures aplicades per a la conservació dels seus valors naturals.

c) Disposar de mecanismes de seguiment d'espècies exòtiques invasores i d'avaluació de les mesures adoptades per a la seva detecció primerenca, control i, si s'escau, eradicació.

d) Constituir una xarxa de seguiment de les pertorbacions associades al canvi global i desenvolupar mecanismes d'alerta primerenca davant la seva aparició, especialment respecte a les provocades per l'activitat humana.

1.6 En matèria de formació i sensibilització.

a) Contribuir a la sensibilització ambiental de la societat, en col·laboració amb institucions i organitzacions, i divulgar en l'àmbit nacional i internacional els valors naturals i culturals i la importància dels parcs nacionals com a espais essencials per a la conservació del patrimoni natural i cultural.

b) Contribuir al desenvolupament de programes de formació ambiental en col·laboració amb les institucions i organitzacions amb objectius concurrents, adreçats tant a la societat en general, com a l'entorn del parc nacional en particular.

c) Col·laborar en la millora de les capacitats professionals del personal de la Xarxa, mitjançant el desenvolupament de programes de formació i intercanvis de coneixements i experiències.

2. *Objectius a assolir en matèria de cooperació i col·laboració en l'àmbit nacional i internacional*

2.1 Cooperació i col·laboració en l'àmbit nacional.

a) Fomentar mecanismes de cooperació i col·laboració per al funcionament de la Xarxa combinant, de manera equilibrada, la necessitat d'establir una actuació homogènia, la diversitat d'actors i els seus propis àmbits competencials i d'interès.

b) Adoptar i desenvolupar, en aplicació del principi de responsabilitat compartida, mesures i programes específics tendents a involucrar totes les administracions, les comunitats de l'entorn i la societat en general en la defensa i protecció dels valors dels parcs. S'ha de procurar utilitzar aquesta fórmula de col·laboració, en especial, en les actuacions i els programes que impliquin la Xarxa i tinguin caràcter puntual o esporàdic.

c) Formalitzar protocols o convenis entre l'Organisme Autònom Parcs Nacionals i els organismes corresponents de les comunitats autònomes que fixin el marc general de la col·laboració per al compliment dels objectius dels parcs nacionals com a part integrant de la infraestructura verda del territori espanyol, de la Xarxa en el seu conjunt i les disposicions d'aquest Pla director. En particular, l'Organisme Autònom Parcs Nacionals i les comunitats autònomes poden subscriure convenis per dur a terme:

1) Actuacions per a l'execució i el finançament d'activitats per a la consecució dels objectius de la llei de declaració, en el cas de nous parcs nacionals o ampliació dels existents.

2) Actuacions singulars, puntuals o extraordinàries en els parcs, així com per a l'aplicació de programes multilaterals, comuns i horitzontals de la Xarxa.

3) Programes pilot per al desenvolupament sostenible de les àrees d'influència socioeconòmica i les poblacions de l'entorn, que tinguin efecte social demostratiu per a la Xarxa.

4) Actuacions en la zona perifèrica de protecció o en els mateixos parcs que contribueixin a minimitzar diferents impactes negatius i a recuperar àrees degradades.

5) Actuacions adreçades a l'assoliment dels objectius i a la conservació dels parcs d'àmbit supraautonòmic, acordades en les seves comissions de coordinació.

6) Actuacions relacionades amb el desenvolupament de la Xarxa Natura 2000 i l'aplicació de la normativa comunitària a la Xarxa de Parcs Nacionals.

7) Actuacions que facilitin la integració dels parcs en un sistema coherent general de conservació territorial d'escala més gran, en la mesura en què això contribueixi a la seva conservació.

8) Actuacions relacionades amb parcs nacionals sobre territoris fronterers contigus a espais protegits d'altres països.

d) Formalitzar convenis de col·laboració amb les comunitats autònomes en els casos de finques patrimonials de titularitat de l'Organisme Autònom Parcs Nacionals incloses en l'àmbit dels parcs nacionals, amb l'objectiu d'assegurar la gestió integrada a tot el parc nacional.

e) Assegurar l'establiment de convenis i acords amb els diferents organismes i unitats de l'Administració General de l'Estat que tinguin relació amb la planificació, la recerca, el seguiment, la vigilància, l'aprofitament o el maneig dels recursos naturals i culturals dels parcs nacionals.

f) Promoure acords amb els ajuntaments, les entitats locals o les associacions d'aquests de les àrees d'influència socioeconòmica dels parcs nacionals, especialment els que aporten terrenys als parcs, amb l'objectiu de propiciar el desenvolupament sostenible de les poblacions de l'entorn a través d'actuacions mediambientals i afavorir actuacions de dinamització, dutes a terme de manera coordinada amb totes les administracions implicades, en particular amb l'administració gestora del parc.

g) Promoure acords i fórmules de col·laboració amb els titulars de drets privats i propietaris de terrenys en els parcs nacionals per al compliment dels objectius d'aquests, tant en els supòsits d'activitats classificades com a compatibles i necessàries per a la gestió i conservació dels sistemes naturals, com en els casos en què hi hagi activitats classificades com a incompatibles i sigui necessària la seva eliminació en el termini establert, mitjançant acords voluntaris.

h) Establir acords de col·laboració amb els agents socials i les organitzacions no governamentals els fins dels quals siguin coincidents amb els de la Xarxa i els parcs nacionals, amb l'objectiu de donar suport a la seva conservació, especialment a través de programes de voluntariat, i contribuir a la conscienciació i sensibilització de la societat.

i) Impulsar acords de col·laboració amb entitats del sector privat que contribueixin mitjançant una aportació de recursos a l'acompliment d'actuacions comunes de la Xarxa per a l'execució de projectes concrets, així com fomentar la custòdia del territori mitjançant acords entre entitats de custòdia i propietaris de finques privades o públiques que tinguin per objectiu principal la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. En tot cas les empreses col·laboradores han de tenir definida i explícita la seva responsabilitat ambiental corporativa i han d'estar acreditades amb sistemes de gestió ambiental homologats. El Consell de la Xarxa ha d'informar prèviament sobre aquests acords de col·laboració.

2.2 Cooperació i col·laboració en l'àmbit internacional.

a) Enfortir la presència institucional internacional de la Xarxa de Parcs Nacionals d'acord amb la seva importància i significació i participar activament en els esforços globals de conservació.

- b) Establir instruments de col·laboració i intercanvi d'experiències amb serveis de parcs d'altres països.
- c) Donar suport als parcs nacionals de països prioritaris per a la cooperació internacional a través de programes específics o en el marc de programes més generals.
- d) Participar en xarxes internacionals mitjançant acords marc amb entitats internacionals i organitzacions multilaterals per potenciar la imatge i la presència internacional de la Xarxa de Parcs Nacionals espanyols.

Directrius i criteris

3. *Directrius bàsiques per a la planificació, conservació i coordinació*

3.1 Directrius bàsiques per a la planificació.

Les administracions competents han d'elaborar i aprovar en cadascun dels parcs nacionals, amb caràcter específic, un pla rector d'ús i gestió que ha de ser el seu instrument de planificació ordinària d'acord amb les previsions d'aquest Pla director.

Els plans rectors d'ús i gestió s'han de desenvolupar, almenys, mitjançant els plans anuals de treballs i inversions i plans o programes de caràcter sectorial que acordin les comunitats autònomes, en els àmbits que requereixin un nivell de detall més elevat.

3.1.1 Criteris bàsics per a la planificació dels parcs nacionals.

La planificació a la Xarxa de Parcs Nacionals s'ha d'atenir als criteris següents:

- a) Assegurar la transparència, l'accessibilitat adequada i la participació pública.
- b) Utilitzar la millor informació i el millor coneixement disponibles.
- c) Adoptar les decisions a partir de diferents alternatives adequadament avaluades.

3.1.2 La zonificació dels parcs nacionals.

La zonificació és l'organització de l'espai en funció del valor i la fragilitat dels seus recursos i de la seva capacitat d'acollida per als diferents usos, amb la finalitat de minimitzar els impactes negatius i d'assegurar un ús de l'espai compatible amb la conservació dels seus sistemes naturals.

La zonificació dels parcs nacionals marins o maritimoterrestres pot tenir en compte la dimensió vertical per adequar aquesta zonificació a les diferents profunditats, i considerar la columna d'aigua, els fons marins i les isòbates. En el cas dels parcs nacionals terrestres, la zonificació pot incloure el subsòl.

Per motius de conservació i, en relació amb processos biològics com ara canvis a les àrees de nidificació, alimentació o zones de posta, colònies de cria, agregació i/o migració, o quan els indicadors apuntin canvis en els patrons de distribució fenològica i geogràfica de les espècies, es poden establir temporalment zones de reserva o zones d'ús restringit convenientment definides mentre perdurin les circumstàncies que les van originar.

Per als parcs nacionals s'estableixen les zones següents, ordenades de més a menys grau de protecció i de menys a més grau de presència i intervenció humana:

- a) Zona de reserva.
- b) Zona d'ús restringit.
- c) Zona d'ús moderat.
- d) Zona d'ús especial.
- e) Zona d'assentaments tradicionals.

Les característiques d'aquestes zones són les que consten a continuació.

a) Zona de reserva. Constituïda per les àrees terrestres o marines, contigües o disperses, que temporalment o permanentment requereixen el grau màxim de protecció. Han de complir, almenys, alguna de les característiques següents:

1. Contenir valors naturals d'excepcional raresa, fragilitat o interès científic.
2. Englobar processos de regeneració dels recursos naturals.
3. Ser escenaris adequats per a l'estudi de l'estat de conservació i l'evolució dels recursos naturals.

La seva gestió pot incloure des de la no-intervenció fins al maneig actiu. S'hi ha de garantir una protecció absoluta dels seus valors i processos naturals. S'hi prohibeix l'accés excepte amb fins científics o de gestió i, en cas necessari, de salvament, policia i vigilància ambiental. S'ha de prioritzar l'adquisició dels béns i drets necessaris per al compliment dels seus objectius.

La recol·lecció de material biològic, geològic o cultural que per necessitats científiques sigui necessari portar a terme ha d'estar clarament i inequívocament fonamentada en els protocols de recerca i ha d'estar expressament autoritzada per l'autoritat competent. Només es pot autoritzar la recol·lecció de material amb finalitats científiques o de gestió. Queda expressament prohibit qualsevol tipus d'aprofitaments.

Únicament es poden autoritzar instal·lacions de caràcter científic o per a la gestió del medi quan siguin imprescindibles i causin el mínim impacte. No es permet l'obertura de noves pistes ni camins. En espais marítics, no es permet la delimitació de nous canals o rutes de navegació.

b) Zona d'ús restringit. Constituïda per àrees terrestres o marines que presenten un grau elevat de naturalitat i que poden ser accessibles per als visitants. Tot i que hagin pogut patir un cert grau d'intervenció humana, mantenen els seus valors naturals en bon estat o estan en fase de regeneració.

La seva finalitat és garantir la conservació íntegra dels recursos i valors que inclouen, i al mateix temps proporcionar una oportunitat per al contacte íntim entre l'home i la naturalesa. En les zones d'ús restringit terrestres, l'accés públic es permet únicament pels camins autoritzats, i està prohibit, excepte regulació expressa en el Pla rector d'ús i gestió, per la resta del territori. L'accés motoritzat es restringeix exclusivament a finalitats de gestió i, en cas necessari, de salvament, de recerca, policia i vigilància ambiental. Excepcionalment, l'administració gestora del parc nacional pot autoritzar l'accés motoritzat només per la traça de pistes existents, pel temps estrictament necessari per a operacions vinculades al funcionament normal de refugis de muntanya o instal·lacions similars, en el cas que s'estigui fent i sense superar la intensitat vigent, o per a activitats vinculades a usos tradicionals que ja s'estiguin portant a terme a la zona a l'entrada en vigor d'aquest Pla. L'ús públic a les zones d'ús restringit marines pot ser regulat.

La instal·lació de senyals, barreres, instruments i artefactes es limita a les que obeeixin al control, l'orientació, la seguretat dels visitants o als estudis científics i les activitats de maneig. Únicament es poden autoritzar instal·lacions de caràcter científic o per a la gestió del medi, sempre que siguin imprescindibles i causin un impacte mínim. No s'han de construir nous edificis ni instal·lacions permanents, però es poden mantenir o rehabilitar els existents sense un canvi d'ús ni un increment de volum i sempre que l'ús actual estigui dins dels tradicionals considerats compatibles en el parc nacional en qüestió. Es poden construir camins rústics condicionats per al trànsit a peu o per a semovents, però no es permet la construcció de carreteres o camins per a vehicles. S'hi ha de procurar l'accés a les persones amb discapacitat.

En cas que a la zona hi hagi aprofitaments tradicionals autoritzats, aquests han de ser compatibles amb la finalitat de la zona.

c) Zona d'ús moderat. Constituïda per àrees terrestres o marines caracteritzades per un ambient de clara dominància natural en què es permeti l'accés dels visitants. Opcionalment es poden incloure aquí també les àrees manejades històricament per les poblacions locals en règim extensiu i/o comunal que han donat lloc a recursos i processos agroecològics i pesquers que mereixen la consideració de valors culturals materials i immaterials del parc.

La seva finalitat és la conservació dels valors naturals i culturals, facilitar l'accés als ciutadans i afavorir l'exercici de determinades activitats tradicionals identificades com a consubstancials amb la conservació dels propis recursos naturals i culturals del parc.

Poden incorporar, amb el suport i l'incentiu que, si s'escau, sigui procedent, usos agropecuaris i aprofitaments tradicionals, en la mesura que caracteritzin l'espai i no siguin contradictoris amb criteris de conservació, estiguin recollits en els plans rectors d'ús i gestió i no estiguin exclosos en la legislació bàsica.

En les zones d'ús moderat terrestres l'accés públic de vianants és lliure, tot i que es prohibeix el trànsit de vehicles motoritzats i artefactes mecànics fora de les carreteres i pistes obertes al públic. No obstant això, es pot autoritzar el trànsit de vehicles motoritzats per a les finalitats de gestió i, en cas necessari, de salvament, de recerca, policia i vigilància ambiental o aprofitaments tradicionals compatibles. En les zones marines d'ús moderat, es poden regular els usos i aprofitaments.

Es poden permetre infraestructures per a l'atenció a visitants, àrees recreatives, aparcaments, zones d'acampada, bancs, elements interpretatius i altres instal·lacions més petites destinades al visitant o a incloure instrumentació científica o de maneig del medi. Així mateix, es pot autoritzar la creació de petites infraestructures, treballs de manteniment o d'adequació de les instal·lacions existents vinculades als aprofitaments permesos en el Pla rector d'ús i gestió. Les construccions i instal·lacions han de guardar el màxim respecte a l'entorn i utilitzar materials i tipologies tradicionals. Se n'ha de procurar la integració en el paisatge.

Amb caràcter restrictiu i excepcional, es pot autoritzar la construcció de pistes o camins, vinculats a l'ús públic, a activitats de gestió o als aprofitaments tradicionals compatibles. S'han d'adaptar al terreny minimitzant els impactes i no han de rebre tractament superficial ni amb asfalt ni amb formigó.

d) Zona d'ús especial. Constituïda per àrees terrestres o marines de reduïda extensió en les quals s'ubiquen les construccions, instal·lacions i infraestructures més grans la localització a l'interior del parc de les quals es consideri necessària. També conté, amb criteris de mínim impacte i de concentració de serveis, les instal·lacions que sigui necessari establir per a l'ús públic i per a les activitats de gestió i administració. Inclou, igualment, les instal·lacions i infraestructures preexistents que sigui necessari mantenir, així com les altres que hagin d'incloure serveis d'interès general d'acord amb la finalitat del parc. S'han d'incloure en aquesta zona, també, les carreteres i les infraestructures de transport preexistents en els parcs nacionals. El seu manteniment i conservació estan sotmesos a un condicionat previ per part de l'administració del parc nacional. En aquestes àrees, l'accés de vianants públic és lliure. A més de la tramitació urbanística ordinària, les obres i construccions a dur a terme s'han d'adaptar a la normativa que estableix el mateix Pla rector d'ús i gestió i a les especificacions tècniques que en matèria de protecció del paisatge i dels valors naturals es puguin dictar en el desplegament d'aquest. En general, i llevat d'excepcions degudament justificades, les construccions i instal·lacions autoritzades han de guardar el màxim respecte a l'entorn, han de procurar la utilització de materials i tipologies tradicionals i han de minimitzar el seu impacte, de manera que facin prevaldre la integració en el paisatge.

e) Zona d'assentaments tradicionals. Les quatre zones anteriorment definides cobreixen la diversitat d'usos i necessitats previsibles en els parcs nacionals. No obstant això, davant la circumstància excepcional de l'existència de nuclis urbans o rurals poblats i per tal de garantir als habitants l'exercici dels seus drets bàsics i de permetre un desenvolupament harmònic d'aquests dins del parc nacional, s'han d'establir zones d'assentaments tradicionals que incloguin els nuclis i les àrees habitades per població no dispersa, amb les seves zones de serveis i àrees de conreu veïnes.

En aquests nuclis de població, el Pla rector d'ús i gestió ha de regular les activitats que s'hi portin a terme i que puguin afectar la conservació del parc.

3.2 Directrius bàsiques per a la conservació.

El contingut dels plans rectors d'ús i gestió, altres normatives de gestió dels parcs nacionals, així com les pròpies decisions quotidianes d'aquests, s'han d'ajustar a les directrius generals de la Xarxa que precisa aquest Pla director.

Les actuacions s'han de basar en els principis de no-intervenció, de protecció integral i de prevenció, tenint en compte que no sempre és possible conèixer en la seva totalitat el sistema de relacions existents en els sistemes naturals i les conseqüències de les possibles modificacions introduïdes en aquests.

3.2.1 Directrius de caràcter general.

a) El patrimoni natural i cultural dels parcs s'ha de salvaguardar mitjançant les decisions de gestió oportunes. El patrimoni cultural a què fa referència aquest Pla director incorpora tots els valors i elements materials i immaterials segons els criteris internacionals en aquesta matèria.

b) Com a criteri general s'ha d'adoptar el principi de no-intervenció, és a dir, es considera sempre com a primera opció la no-intervenció davant l'evolució dels processos naturals i les espècies; en tot cas, la intervenció s'ha de reduir a la mínima possible si aquesta és necessària.

c) La presa de decisions en els parcs s'ha de basar en el millor coneixement disponible i ha d'estar presidida pel principi de prevenció. En cas de dubte, s'ha d'adoptar la decisió que sigui més favorable a la conservació de la naturalesa.

d) Les actuacions que es portin a terme en els parcs nacionals han de tenir com a objectiu prioritari la conservació dels seus valors naturals i culturals, materials i immaterials, així com dels processos que els sustenten. Qualsevol actuació a dur a terme ha de ser compatible amb la perpetuació d'aquests. En el cas que hi hagi activitats considerades incompatibles en el territori dels parcs nacionals, les administracions competents han de plasmar en els seus documents de planificació les mesures per a la seva eliminació o la seva adequació a la gestió del parc, si això és possible, dins del termini que estableixi la legislació bàsica en la matèria.

e) Qualsevol pla, projecte o activitat que pugui tenir efectes ambientals significatius a l'interior d'un parc, promogut per la seva administració o no, s'ha de sotmetre a una anàlisi de la seva incidència ambiental d'acord amb la normativa vigent en la matèria.

f) S'ha de fomentar, preferiblement a través d'acords voluntaris, la incorporació al patrimoni públic dels territoris i els drets reals existents a l'interior dels parcs nacionals o en els seus enclavaments, si n'hi ha. En particular, en els casos que sigui imprescindible per a l'assoliment dels objectius del parc i especialment en les zones de reserva.

g) S'ha d'establir un marc de col·laboració amb els propietaris i altres titulars de drets afectats per facilitar la consecució dels objectius dels parcs. En el seu desenvolupament, d'acord amb les mesures que estableixen els plans rectors d'ús i gestió, s'han de subscriure acords que prevegin les condicions concretes per promoure la col·laboració dels titulars en la conservació i en l'ús públic, en les iniciatives lligades al turisme rural i a l'ecoturisme i en la promoció de productes tradicionals basada en els valors naturals i la imatge dels parcs, així com en la participació institucional en les activitats i els esdeveniments relacionats amb la projecció pública de la Xarxa de Parcs Nacionals.

h) Les administracions gestores han de disposar d'una organització pròpia per assegurar el perfil administratiu de cada parc nacional d'acord amb la seva singularitat ecològica i rellevància, i garantir i concretar la dotació de mitjans personals i materials propis del parc nacional independentment d'altres figures de protecció que conflueixin en el mateix territori. Així mateix, se l'ha de dotar d'una planificació específica d'acord amb el que disposa aquest Pla director.

i) S'han d'establir i mantenir unes relacions o uns mecanismes especials de coordinació i col·laboració amb les administracions responsables dels espais naturals protegits situats a l'entorn, orientades especialment a facilitar la consecució dels objectius del parc nacional, evitar impactes procedents de l'exterior i contribuir a la connectivitat ecològica i funcional del conjunt del territori protegit.

j) La col·laboració i la cooperació amb els organismes i unitats de l'Administració General de l'Estat ha de consistir com a mínim en la informació mútua i de manera més activa quan hi hagi situacions en què es puguin produir danys irreparables o es puguin posar en perill la integritat o el manteniment dels sistemes naturals dels parcs nacionals.

També pot incloure l'aportació de mitjans humans i materials. Es considera d'un interès especial l'aplicació de plans, programes i protocols de prevenció i protecció dels sistemes naturals dels parcs davant dels impactes i riscos que puguin produir activitats dutes a terme a l'exterior.

3.2.2 Directrius en matèria de conservació de recursos naturals i culturals.

a) S'ha d'actuar amb la mínima interferència envers els processos naturals, i procurar mantenir o recuperar, si s'escau, per motius de conservació, els processos naturals o els usos que contribueixin millor a aquesta finalitat. Quan sigui necessari un maneig actiu, s'ha de donar preferència a la utilització de tècniques que afavoreixin, amb tanta fidelitat com sigui possible, el funcionament normal dels processos naturals.

b) En el cas de vegetació o masses forestals antropitzades les actuacions s'han de dirigir a recuperar-ne l'estructura, la composició i la funcionalitat natural. Els productes resultants d'aquestes operacions poden ser alienats.

c) S'ha de mantenir i, si s'escau, recuperar la biodiversitat, geodiversitat i funcionalitat pròpia dels sistemes naturals dels parcs i s'ha d'evitar la desaparició dels tàxons autòctons i del patrimoni geològic. S'ha de procurar la reintroducció dels tàxons que, tot i ser nadius, hagin desaparegut en temps històrics. Es consideren espècies natives totes les que habiten o van habitar en el parc com a resultat de processos naturals. Les activitats de reintroducció s'han de justificar adequadament, s'han d'atenir a les directrius establertes per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN), s'han de basar en dades científiques i les ha d'executar personal especialitzat i tutelar l'Administració.

d) S'han de restaurar els valors, les funcions i els processos naturals en àrees alterades com a conseqüència de les activitats humanes. Per a això s'ha d'aplicar el millor coneixement i tecnologia possibles en funció dels recursos disponibles, amb la finalitat d'accelerar-ne la recuperació.

e) S'han d'inventariar les espècies amenaçades i s'han d'aplicar les mesures detallades en els plans de recuperació o conservació per a les espècies en perill d'extinció o vulnerables, d'acord amb el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades i els catàlegs regionals corresponents de les comunitats autònomes. S'han d'inventariar els elements del patrimoni geològic i s'han d'elaborar i posar en marxa plans de restauració per als de risc més elevat de desaparició o destrucció, i de conservació per als elements geològics especials o vulnerables.

f) No s'autoritza la introducció en el medi natural de tàxons exòtics i s'han de promoure mesures de gestió, control o possible eradicació dels existents atenent, preferentment, una detecció primerenca i una resposta ràpida, sense perjudici de les mesures que preveu el Pla rector d'ús i gestió. Només en casos extraordinaris i degudament justificats, es poden establir excepcions a l'eradicació per a les ja integrades en els processos naturals i/o la desaparició de les quals pugui menyscarbar la conservació d'altres espècies natives.

g) Si hi ha proves suficients que la proliferació d'una espècie causa danys significatius a altres espècies, comunitats o valors reconeguts, es poden aplicar actuacions de control que en cap cas han d'implicar l'eradicació quan es tracti d'espècies natives o autòctones. Aquestes actuacions de control, que s'han de justificar adequadament, han de ser selectives, estar basades en dades científiques, estar tutelades per l'Administració i dutes a terme per personal especialitzat.

h) S'han de fixar, en els instruments de planificació corresponents, les mesures necessàries per a la conservació dels hàbitats i de les espècies d'interès comunitari i els seus hàbitats que estiguin presents en els parcs nacionals, d'acord amb les directrius establertes per a la conservació de la Xarxa Natura 2000 en la normativa bàsica en la matèria.

i) S'ha de preservar el paisatge com un dels principals valors dels parcs nacionals i com a part integrant de la infraestructura verda del territori espanyol. A aquest efecte, s'ha de procurar modificar els processos i les estructures que l'afectin negativament i s'ha d'incorporar el criteri de mínim impacte per a tots els projectes d'actuació.

j) Les aigües superficials i subterrànies són part integral dels sistemes naturals, i se n'ha de preservar la quantitat i qualitat natural. Únicament se n'autoritza l'ús consumptiu quan sigui imprescindible per a la gestió del parc nacional o quan hi hagi drets de tercers consolidats que no alterin de manera significativa els processos naturals. El retorn d'aigües utilitzades al medi natural exigeix un tractament que eviti efectes negatius, d'acord amb la legislació aplicable.

k) S'ha de preservar, en les millors condicions possibles, la qualitat de l'aire en els parcs nacionals. Així mateix, s'han de preservar la quietud i els sons naturals, en particular suprimint les fonts de sons artificials o, si s'escau, minimitzant-ne l'efecte. De la mateixa manera, s'ha de procurar minimitzar la intrusió de llum artificial en l'escena nocturna dels parcs per raó del paper que el cel juga en el conjunt de l'experiència del visitant i del seu efecte en certes poblacions animals.

l) Els sòls són, igualment, suport essencial en el funcionament dels sistemes, i se n'ha d'evitar la degradació i la pèrdua per causes no naturals. En cas d'acceleració de l'erosió i la seva sedimentació, s'han de prendre mesures per evitar-les.

m) Les catàstrofes naturals formen part dels processos ecològics dels parcs nacionals, per la qual cosa només s'han d'aplicar mesures preventives o correctores quan estigui directament amenaçada la seguretat de les persones, les infraestructures existents o quan hi hagi factors agreujants d'origen antròpic. Per raó de la seva recurrència excessiva, s'exceptua el cas dels incendis forestals, que s'han d'extingir tot i que derivin de causes naturals.

n) S'han de preservar els recursos culturals dels parcs a través dels programes adequats d'estudi, tractament i protecció. S'han de promoure treballs per a la catalogació i/o gestió dels elements que formen part de la història local que puguin tenir importància com a patrimoni cultural, tant material com immaterial, de conformitat amb la normativa estatal i autonòmica en aquest sentit.

o) S'ha de promoure el coneixement del patrimoni cultural vinculat als valors naturals de l'espai, la seva adaptació i aplicació a la gestió del territori quan es consideri rellevant per al manteniment dels processos naturals i culturals.

3.2.3 Directrius en relació amb les explotacions i amb els aprofitaments i usos tradicionals.

a) L'existència a l'interior dels parcs nacionals d'explotacions i extraccions mineres, d'hidrocarburs, àrids i pedreres és incompatible amb els fins declaratius d'un parc nacional.

b) Els aprofitaments hidroelèctrics es consideren incompatibles en el territori dels parcs nacionals. Respecte als ja existents, la gestió ha de tendir a la seva supressió que, en el supòsit de concessions o autoritzacions administratives, ha de suposar, almenys, la seva no-renovació a la finalització d'aquestes. Únicament en circumstàncies excepcionals degudament justificades per raons de protecció ambiental o interès social, i sempre que no hi hagi una altra solució satisfactòria, se'n pot considerar el manteniment.

c) Els aprofitaments i usos tradicionals de cada espai han d'estar recollits en els plans rectors d'ús i gestió i s'han de classificar com a activitats incompatibles o compatibles i, dins d'aquestes, les necessàries per a la gestió i conservació de l'espai.

d) Amb caràcter general, la caça i la pesca, com a activitats recreatives o com a aprofitament d'animals silvestres, són incompatibles amb els objectius i les finalitats d'un parc nacional per les repercussions que tenen sobre els processos naturals i pel seu impacte sobre l'ús públic. No obstant això, per necessitats de control de poblacions, i amb caràcter excepcional, es pot autoritzar, en condicions basades en dades científiques i estrictament tutelades per l'Administració, i quan no hi hagi una altra solució satisfactòria, l'ús d'arts cinegètiques o piscícoles, sempre que no s'organitzin ni es publicitin com a activitat esportiva o recreativa, sinó com a actuació de control de poblacions, s'hagin utilitzat tradicionalment i no produeixin efectes negatius en el medi ambient.

e) Amb caràcter excepcional, en l'àmbit marí es poden autoritzar les activitats professionals de caràcter artesanal i tradicional de pesca i recollida de marisc regulades que es demostrin que són compatibles amb l'assoliment dels objectius del parc, es basin en

drets consolidats de la població local i constitueixin una aportació reconeguda de valors culturals o ecològics que no alterin els processos naturals. No s'autoritza un augment de la pressió sobre el recurs. Les administracions competents han de regular, si s'escau, l'aprofitament, delimitant zones concretes, períodes i quotes de captures, i assegurant que la capacitat extractiva s'adapti al recurs.

f) La tala amb fins comercials és incompatible amb els objectius i finalitats d'un parc nacional. No obstant això, en el marc de les determinacions del Pla rector d'ús i gestió, per necessitats de conservació dels sistemes naturals i de maneig de l'hàbitat, quan no hi hagi una altra solució satisfactòria es poden autoritzar els tractaments silvícoles que siguin pertinents, orientats a la naturalització de les masses i restauració d'hàbitats, sempre que s'efectuïn sota la tutela de l'administració i la direcció de personal especialitzat.

g) Els usos i aprofitaments tradicionals practicats històricament en els parcs nacionals pels titulars de drets, usuaris i residents locals que no suposin un impacte negatiu significatiu en els processos naturals, es consideren compatibles i, en determinats casos i per a determinats tipus de maneig, imprescindibles per als objectius de conservació. En conseqüència, es poden mantenir sempre que ho facin supeditats a la conservació dels valors naturals. Amb aquesta finalitat, en les lleis declaratives, o en les normatives reguladores dels parcs nacionals, quan sigui necessari i sota criteris científics, s'han d'adequar en intensitat, forma i la resta de condicions de realització per garantir-ne la compatibilitat amb els objectius del parc i, si s'escau, s'han de portar a terme programes específics per a la seva preservació.

3.2.4 Directrius en relació amb les infraestructures, els equipaments i les instal·lacions.

a) Cada parc s'ha de dotar de la infraestructura i les instal·lacions necessàries per a la protecció dels seus valors, per a l'ús i el gaudi públic i per a la seva gestió. Han de ser harmonioses amb els recursos del parc, compatibles amb els processos naturals, culturals i funcionals, tan accessibles com sigui possible, energèticament eficients i amb un cost equilibrat en la seva construcció i operació.

b) Les noves instal·lacions i infraestructures dels parcs s'han d'ubicar fora d'aquests excepte en casos excepcionals, degudament justificats per raons de protecció ambiental o de gestió de recursos naturals. En aquests casos, han de ser les menys possibles i s'ha de donar preferència a l'adaptació d'instal·lacions existents davant noves construccions, s'han d'adaptar en la mesura que sigui possible a l'entorn i s'han de reduir al mínim les afeccions paisatgístiques negatives, tant per la seva forma com pels seus materials o el seu acabat. S'ha d'evitar la competència entre l'element artificial i els valors naturals.

c) Els parcs han d'estar adequadament senyalitzats d'acord amb el manual bàsic d'identitat corporativa de la Xarxa de Parcs Nacionals, que ha d'incorporar els identificadors gràfics de les comunitats autònomes i els relatius a reconeixements internacionals. Han de ser accessibles i tenir caràcter únic, obligatori i exclusiu.

d) En les infraestructures i instal·lacions s'ha d'optimitzar l'eficiència energètica i, en la mesura que es pugui, s'han d'utilitzar energies renovables en el seu funcionament, dins del concepte de qualitat integral que ha de caracteritzar qualsevol element d'un parc nacional sense que causi afeccions al paisatge ni als processos naturals. S'ha de tendir a la reducció progressiva d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle.

e) S'ha de promoure l'ús de materials biodegradables, renovables i produïts de manera sostenible, la reutilització i el reciclatge de materials i altres mesures apropiades per minimitzar la producció de residus, així com per tractar d'inferir canvis en els hàbits de consum.

f) Totes les instal·lacions, vehicles i equips s'han de gestionar, usar i mantenir de manera ambientalment correcta. S'ha de minimitzar el consum d'energia i de combustibles no renovables i s'ha de posar una atenció especial en la protecció de les captacions d'aigua per evitar la contaminació, en el tractament de les aigües residuals i en els dispositius de recollida de residus. S'ha de considerar la conveniència d'adherir-se als sistemes de gestió ambiental homologats.

g) Les carreteres existents en els parcs, independentment de la seva utilització potencial com a vies de comunicació, s'han de considerar elements singulars per facilitar-ne la visita. Es poden restringir els accessos de visitants a través de les vies i camins públics a l'interior dels parcs, per motius de conservació i gestió. Qualsevol acció sobre aquestes ha de donar prioritat als factors mediambientals i a la seva integració en l'entorn, tenint en consideració la seva permeabilitat per a la fauna. Les solucions a l'excés de trànsit s'han d'orientar cap a la seva limitació o reducció i no cap a l'ampliació de les vies existents. Només en casos excepcionals es poden autoritzar altres actuacions puntuals, no contínues, destinades a millorar la seguretat viària.

h) Les infraestructures i instal·lacions alienes a la gestió del parc, existents en virtut d'autorització administrativa, concessió, ocupació o qualsevol altre títol anàleg de dret, es poden mantenir fins a l'expiració del seu període de vigència sense canvi d'ús. Finalitzat aquest, s'ha de procedir a la revisió de les condicions de la seva autorització amb l'objecte de garantir-ne la compatibilitat amb els objectius del parc. Si s'escau, es poden reutilitzar amb fins de gestió o recerca. En cas d'impactes ambientals negatius significatius no se n'autoritza la renovació. L'Administració pot establir, en casos justificats, mesures correctores per minimitzar els impactes existents, inclosa l'eliminació de la instal·lació abans de la finalització del títol administratiu corresponent.

i) S'ha de promoure l'eliminació d'antigues instal·lacions i infraestructures que hagin quedat obsoletes o fora d'ús en el parc nacional, i restaurar els enclavaments ocupats per aquestes.

j) El règim de propietat del sòl no ha de condicionar l'activitat de gestió en el parc nacional. A aquest efecte les administracions gestores han de procurar l'acord amb els titulars del dret de propietat per possibilitar l'accés a aquestes, i la utilització d'infraestructures, equipaments o instal·lacions per acomplir les activitats de conservació i ús públic que preveu el Pla rector d'ús i gestió.

k) No s'ha d'autoritzar cap nova construcció a l'interior dels parcs, excepte en les zones d'assentaments tradicionals, que es regeixen per la seva normativa específica i el que determinin la llei declarativa i el Pla rector d'ús i gestió per garantir la gestió del parc i contribuir al millor compliment dels seus objectius.

l) Les edificacions de titularitat pública o privada existents en el parc nacional poden ser objecte de conservació i millora pels seus propietaris, d'acord amb el que estableix el Pla rector d'ús i gestió, que ha de fixar les condicions aplicables.

m) El canvi d'ús de les edificacions existents a l'interior d'un parc nacional té caràcter excepcional, ha de ser compatible amb els objectius de conservació del parc i ha d'estar regulat pel Pla rector d'ús i gestió i per la normativa urbanística establerta.

n) Igualment, per a casos d'instal·lacions, edificis o infraestructures singulars, històricament valuosos, estèticament caracteritzadors i la conservació dels quals es consideri compatible amb els objectius del parc, l'Administració els pot incorporar o mantenir per a la gestió del parc si és possible i desapareix la necessitat per a la qual s'hagin habilitat en el passat.

o) Per a noves infraestructures i instal·lacions, pel seu caràcter excepcional, es requereix una justificació de la seva necessitat i de la impossibilitat d'ubicar-les fora del parc, així com la realització d'estudis previs que avaluïn les afeccions als recursos naturals i culturals del parc. Durant la realització de l'obra s'ha de fer un seguiment per detectar possibles elements afectats. En cada cas s'han d'adoptar les mesures oportunes que salvaguardin la integritat del parc.

3.2.5 Directrius en relació amb la conservació i l'atenció al visitant.

a) Com a elements per adequar la pressió sobre els seus valors naturals, cada parc ha de disposar dels estudis de capacitat d'acollida, els centres de visitants, la infraestructura, les instal·lacions i els serveis d'interpretació necessaris per organitzar adequadament l'ús públic de manera que es combini la millor experiència per al visitant amb la màxima protecció dels recursos.

b) L'accés al parc i als seus serveis bàsics té caràcter gratuït. Aquests serveis bàsics inclouen, almenys, la informació bàsica i l'atenció al visitant.

c) Es poden establir serveis complementaris que l'administració decideixi no oferir gratuïtament per raó del seu cost, de la necessitat de disposar de personal o d'equip especialitzat, o perquè es considerin no bàsics o merament suplementaris.

d) Les instal·lacions i infraestructures, així com l'acompliment de les activitats d'ús públic, han de minimitzar la seva repercussió ambiental i s'han d'ajustar a la capacitat d'acollida del parc.

e) S'ha de promoure la comprensió i l'estimació dels valors dels parcs nacionals mitjançant actuacions que comportin el gaudi dels visitants de manera compatible amb l'objectiu primordial de conservació del parc nacional.

f) La interpretació en els parcs nacionals ha de contribuir a la conscienciació i formació ambiental de la societat, destacant els valors naturals, culturals i històrics, i els processos ecològics, geològics i paisatgístics que en van motivar la declaració.

g) S'ha de procurar el disseny d'activitats per informar i formar els habitants de l'àrea d'influència socioeconòmica sobre la potencialitat del seu patrimoni natural basat en la conservació dels recursos naturals, i s'ha de buscar la seva implicació i participació en la presa de decisions.

h) S'ha de buscar una alta qualitat en les activitats de divulgació dels valors del parc nacional als ciutadans, si s'escau, mitjançant els sistemes de normalització i certificació corresponents, així com amb protocols i criteris comuns a establir per a la Xarxa de Parcs Nacionals, amb l'informe previ del Comitè de Col·laboració i Coordinació.

i) Tots els elements destinats a l'ús públic han de tenir l'anàlisi d'accessibilitat pertinent perquè, en la mesura que sigui possible, els puguin utilitzar tots els visitants de la manera més autònoma, còmoda i segura possible, independentment dels seus desenvolupaments funcionals. Han de ser compatibles amb els articles de suport que puguin utilitzar els visitants amb discapacitat. Per a això es pot incorporar al desenvolupament sectorial del Pla rector d'ús i gestió un diagnòstic de l'accessibilitat dels espais d'ús públic.

j) La persona és el primer responsable de la seva seguretat. No obstant això, l'administració del parc ha de procurar la seguretat dels visitants a base de fomentar una consciència pública dels riscos més comuns associats a la visita del parc nacional.

k) L'exercici de l'activitat de guia en un parc nacional requereix l'habilitació de l'administració gestora del parc nacional que s'ha d'atorgar a qui superi la formació o els coneixements mínims oberts a qualsevol sol·licitant i que només es pot limitar en nombre quan per resolució motivada es justifiqui, temporalment o indefinidament, restringir el nombre de visites guiades, la qual cosa s'ha de fer utilitzant criteris objectius. S'ha de procurar harmonitzar la formació dels guies habilitats a acomplir la seva activitat en els parcs nacionals o en el conjunt de la Xarxa. Les administracions competents poden acordar els continguts mínims d'aquesta.

l) L'administració gestora del parc ha de fer una anàlisi de les noves activitats i usos per tal d'avaluar-ne la compatibilitat i repercussió ambiental. En cap cas es poden autoritzar els que siguin incompatibles.

m) Es considera activitat extraordinària qualsevol activitat no específicament regulada en les presents directrius i requereix una autorització per escrit de l'administració gestora del parc perquè es puguin dur a terme.

n) No es pot autoritzar cap activitat extraordinària si contradiu les normes del parc, va en detriment dels seus valors o dels seus objectius, té un risc elevat de generar danys a les persones o a la propietat o si incideix de manera significativament negativa en el funcionament normal del parc, en la protecció dels recursos o en l'ús per part dels visitants.

o) Per a l'autorització d'activitats extraordinàries com ara les esportives a l'interior d'un parc nacional, s'ha d'assegurar que no constitueixin un risc per a la conservació dels seus valors naturals. No es permeten les activitats o els comportaments que impliquin perill de deteriorament.

p) Amb caràcter general, les proves i competicions esportives a l'interior dels parcs nacionals es consideren incompatibles amb els seus objectius. No obstant això, excepcionalment l'administració del parc pot autoritzar les de baixa incidència ambiental, expressament identificades en el Pla rector d'ús i gestió i que transcorrin per carreteres, camins públics o canals marítics de navegació. En tot cas, es consideren incompatibles les proves i les competicions en les quals s'utilitzi la propulsió a motor.

q) Per a l'autorització d'activitats extraordinàries com ara rodatge de pel·lícules, produccions de televisió i reportatges en general s'exigeix l'absència d'espectadors.

r) Per a l'autorització de qualsevol activitat extraordinària s'exigeix el dipòsit d'una fiança o la contractació d'una assegurança per part del promotor. L'Administració pot establir tarifes que, almenys, tinguin per objectiu el reemborsament de les despeses generades per la concessió del permís i pel seguiment de les activitats autoritzades.

s) S'ha de dur a terme un adequat seguiment i avaluació de les activitats d'ús públic dins dels parcs que ha de tenir en compte especialment els efectes sobre el medi natural i la qualitat de la visita, i s'han d'aplicar, quan sigui adequat, les mesures correctores oportunes.

3.2.6 Directrius en relació amb la recerca.

a) S'ha de fomentar a la Xarxa de Parcs Nacionals la recerca de qualitat sobre els valors i els processos naturals, així com de la seva història, socioeconomia i cultura, amb la finalitat de contribuir a la seva conservació. D'altra banda, en un escenari de canvi global com l'actual, els parcs nacionals també han de ser laboratoris vius, on es portin a terme recerques que permetin conèixer els processos que ocorren en l'àmbit global.

b) La recerca no pot deixar rastres permanents que vagin en detriment dels valors naturals, paisatgístics i culturals.

c) Els projectes de recerca, així com la presa de mostres o dades que es pretenguin dur a terme, estan sotmesos a autorització prèvia per part de l'administració del parc. Cada projecte ha de ser adequadament justificat i avaluat.

d) Atès que la capacitat dels parcs per acollir estudis de recerca és limitada, l'administració gestora ha de donar prioritat als projectes que recullen els plans rector d'ús i gestió.

e) En general, no s'han d'autoritzar les activitats de recerca amb una incidència negativa significativa sobre el medi. Tanmateix, amb caràcter excepcional, es poden autoritzar, prèvia avaluació científica, quan els resultats de la recerca siguin essencials per al maneig dels recursos.

f) Els resultats derivats de les activitats de recerca s'han de divulgar, amb els mitjans més adequats en cada cas, per aconseguir la transferència i l'aplicació dels coneixements adquirits preservant, en tot cas, les dades sensibles.

3.2.7 Directrius en relació amb el seguiment de processos i avaluació de recursos.

a) S'han d'establir programes de seguiment i avaluació que permetin tant la detecció ràpida dels canvis negatius sobrevinguts com, en la mesura que sigui possible, la predicció anticipada de modificacions i canvis del dinamisme propi dels ecosistemes dels parcs i la seva reacció a l'actuació humana.

b) El seguiment propi que es faci en cada parc ha de tenir en compte protocols, bases de dades i sistemes de gestió d'informació homologats que facin possible establir un seguiment global a escala de Xarxa, preferentment amb l'aplicació d'estàndards internacionals.

3.3 Directrius bàsiques per a la coordinació.

L'Administració General de l'Estat ha de coordinar les actuacions necessàries per al seguiment de l'aplicació i el compliment de les directrius i els objectius que estableix aquest Pla director, especialment a través del Comitè de Col·laboració i Coordinació de

Parcs Nacionals i de les comissions de coordinació en el cas de parcs supraautonòmics. Per a això:

a) L'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha d'exercir les seves potestats de coordinació amb els parcs nacionals per assegurar un marc d'actuació homogeni i el millor estat de conservació possible en tots aquests. Igualment ha de portar a terme la seva potestat coordinadora en l'àmbit internacional a fi d'assegurar la coherència necessària en matèria de parcs nacionals.

b) Les administracions gestores dels parcs han de subministrar a l'Organisme Autònom Parcs Nacionals la informació que necessiti amb la freqüència que calgui per a l'exercici de la seva funció de coordinació i aquest ha d'establir els mecanismes per assegurar l'intercanvi d'informació a la Xarxa.

c) L'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha de dur a terme els programes d'actuacions comuns i horitzontals de la Xarxa, i ha de coordinar amb les administracions dels parcs les actuacions que es duguin a terme, de manera que es possibiliti la integració en el conjunt i s'asseguri el grau més alt possible de sinergies i eficiència administrativa.

d) S'ha de coordinar l'ús correcte dels signes identificatius externs i en general de la imatge corporativa dels parcs nacionals. El vestuari del personal, que ha d'incorporar, si s'escau, els signes identificatius de les comunitats autònomes, s'ha d'adequar al que per a la Xarxa s'estableixi. El seu ús és obligatori, almenys, per als professionals de la Xarxa que exerceixin tasques en contacte amb el públic.

e) Per part de les diferents administracions s'ha d'assegurar l'intercanvi fluid d'informació en matèria de presència exterior, en particular, de les actuacions en xarxes internacionals i dels programes de col·laboració i agermanament.

f) Sense perjudici de les relacions que es puguin establir amb els parcs nacionals contigus d'altres països fronterers, correspon a l'Administració General de l'Estat la representació institucional, així com la coordinació de les activitats a dur a terme amb les administracions d'altres països.

4. *Criteris per a la selecció dels projectes d'interès general que poden ser objecte de finançament estatal*

Es poden considerar projectes d'interès general que hagin de ser objecte de finançament estatal els que incorporin les mesures necessàries que s'hagin d'adoptar per:

a) Restaurar els danys mediambientals produïts en el cas de situacions que hagin requerit la declaració d'estat d'emergència que preveu la Llei de parcs nacionals.

b) Revertir l'estat de conservació desfavorable quan aquesta situació hagi generat la necessitat d'intervenció de l'Administració General de l'Estat.

c) Adoptar mesures, que podrien ser compensatòries, per millorar la situació d'hàbitats i espècies declarades d'interès especial per a la Xarxa previ informe del Consell de la Xarxa de Parcs Nacionals.

d) Eliminar les activitats incompatibles amb la conservació i corregir els efectes de les activitats o instal·lacions que no es puguin suprimir d'acord amb la Llei de parcs nacionals o les lleis declaratives.

e) Mantenir un marc d'actuació homogeni a tota la Xarxa de Parcs Nacionals, tant en infraestructures de gestió, com en matèria de conservació o ús públic.

f) Controlar, en col·laboració amb les comunitats autònomes, les espècies exòtiques invasores que causin o puguin causar danys significatius a la conservació dels sistemes naturals o a les espècies autòctones.

g) Recuperar, en col·laboració amb les comunitats autònomes, espècies amenaçades incloses en els catàlegs nacional o autonòmics.

5. Criteris per a la determinació del nivell de conservació i gestió bàsics que ha de mantenir en el temps cadascun dels parcs nacionals. Paràmetres per al seguiment

5.1 Criteris per a la determinació del nivell de conservació.

Tots els parcs han de mantenir un nivell de conservació adequat i una gestió que contribueixi a mantenir els sistemes naturals que han motivat la declaració de parc nacional. Els programes de seguiment executats a la Xarxa tenen com a objectiu essencial contribuir a tot això.

a) La determinació de l'estat de conservació s'ha de basar en la millor informació disponible i en l'anàlisi contrastada de l'evolució en el temps de cadascun dels sistemes naturals i de les espècies singulars que estan presents en cada parc nacional i n'hagin motivat la declaració.

b) La informació en què s'ha de basar la determinació de l'estat de conservació és tota la de caràcter oficial provinent tant de les administracions ambientals gestores dels parcs com de l'Administració General de l'Estat, així com la que resulti específicament de l'acompliment dels programes de seguiment de la Xarxa de Parcs Nacionals. Qualsevol altra font d'informació ha d'estar convenientment contrastada, homologada i validada per les administracions ambientals.

c) Es considera que un parc nacional està en un estat de conservació desfavorable quan els sistemes naturals que inclou han deixat de tenir una àrea de distribució estable o aquesta està en regressió, no disposen de l'estructura i les funcions específiques necessàries per al seu manteniment a llarg termini, es redueix l'àrea de distribució de les seves espècies característiques o mantenen una dinàmica poblacional en regressió i no és previsible que tot això millori en el futur. L'avaluació ha de tenir en compte a més l'evolució de cadascun d'aquests components en l'àmbit regional i nacional, de manera que es puguin diferenciar els processos que tenen caràcter general dels altres que afectin únicament un parc nacional concret.

d) L'Organisme Autònom Parcs Nacionals, per iniciativa pròpia o a petició de les administracions gestores dels parcs nacionals, pot sol·licitar al Comitè Científic de Parcs Nacionals un informe previ a la determinació de l'estat de conservació desfavorable de qualsevol dels parcs nacionals, valorar l'evolució dels sistemes naturals, formacions geològiques i vegetals o les espècies singulars, i avaluar la significació dels valors resultants de l'aplicació dels paràmetres corresponents.

e) Les mesures i accions que s'hagin d'adoptar per evitar o remeiar l'estat de conservació desfavorable d'un parc nacional s'han de dissenyar de manera que els efectes de la seva aplicació sobre els diferents components es puguin identificar i posteriorment avaluar.

f) Almenys s'han d'aplicar a la Xarxa de Parcs Nacionals (que constitueix una aportació rellevant a la Xarxa Natura 2000 espanyola) els paràmetres descriptius i valors de referència del bon estat de conservació establerts per a la Xarxa Natura 2000, amb les adaptacions que siguin necessàries per correlacionar adequadament els tipus d'hàbitats naturals i les espècies d'interès comunitari amb els sistemes naturals i les seves espècies pròpies que recullen les normatives de declaració dels parcs nacionals.

g) Igualment i on sigui procedent, s'han d'aplicar als sistemes naturals i espècies de la Xarxa de Parcs Nacionals els paràmetres descriptius i els valors de referència del bon estat ambiental, en les matèries regulades per la normativa comunitària marina, i del bon estat ecològic de les aigües continentals superficials i subterrànies, costaneres i de transició, emparades per la normativa comunitària d'aigües.

h) L'aplicació d'un sistema d'indicadors a la Xarxa de Parcs Nacionals, preferentment basat en els ja existents en l'àmbit nacional i internacional, s'ha d'acordar en el si del Comitè de Col·laboració i Coordinació, consultat el Comitè Científic de Parcs Nacionals.

5.2 Paràmetres per al seguiment.

Els paràmetres a aplicar per determinar l'evolució de l'estat de conservació d'un parc nacional han d'estar suficientment justificats sobre bases teòriques, científiques i normatives, així com ser coherents amb els usats per a aquest mateix fi en l'àmbit internacional i especialment en l'àmbit comunitari. Particularment, els parcs nacionals que tinguin atorgada alguna distinció internacional han de tenir en compte els paràmetres aplicables en cada cas. També s'ha de tenir en compte l'avanç del coneixement sobre els processos de canvi global i de la seva afecció als sistemes naturals dels parcs nacionals. En particular, s'han de dirigir a avaluar:

- a) L'estat de conservació, favorable o desfavorable, dels sistemes naturals terrestres o marins presents a l'interior dels parcs i que n'han motivat la declaració o de cadascun dels hàbitats d'interès comunitari inclosos a la Xarxa Natura 2000. En particular, es consideren: l'evolució de la superfície, la cobertura i la fragmentació, les pressions i les amenaces existents i el grau de naturalitat.
- b) L'estat de conservació, favorable o desfavorable, de les espècies singulars de flora i fauna que van motivar la declaració de parc nacional o les considerades d'interès comunitari per a la Xarxa Natura 2000 que estan presents. En particular, es consideren: els canvis en l'àrea de distribució, la tendència poblacional, l'alteració dels hàbitats i les pressions i les amenaces existents.
- c) L'estat ecològic de les masses d'aigua continentals, superficials i subterrànies presents en els parcs nacionals d'acord amb els paràmetres físics, químics i biològics que estableixen la Directiva marc de l'aigua i la legislació bàsica d'aigües.
- d) L'estat mediambiental del medi marí i de les aigües costaneres d'acord amb els paràmetres i descriptors que estableixen la normativa comunitària marina i la normativa estatal de protecció del medi marí.
- e) L'evolució de la connectivitat interna i externa dels sistemes naturals presents en els parcs nacionals i en relació amb la infraestructura verda a mesura que aquesta s'implementi.
- f) L'evolució i les tendències poblacionals d'espècies exòtiques invasores a l'interior i a l'entorn dels parcs nacionals.

6. *Criteris per determinar l'existència d'un perill greu per a la integritat i la seguretat d'un parc nacional. Directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat*

6.1 Criteris per determinar l'existència d'una emergència per catàstrofe mediambiental.

- a) Es considera que un parc nacional està en estat d'emergència per catàstrofe mediambiental quan hi hagi un perill greu i cert per a la integritat i seguretat dels sistemes naturals que conté i que, per les seves dimensions efectives o previsibles, requereixi una coordinació nacional i una aportació de mitjans estatals.
- b) Es considera que hi ha un perill greu i cert quan la incidència ambiental afecti de manera significativa un percentatge important de la superfície del parc nacional o dels sistemes naturals pels quals s'ha declarat, d'hàbitats d'interès comunitari prioritari, de l'àrea de distribució d'espècies d'interès comunitari, singulars o endèmiques del parc nacional o alteri greument la composició dels paràmetres físics, químics i biològics de les aigües.
- c) Per declarar l'existència d'una emergència mediambiental es requereix que el perill per a la integritat i persistència dels sistemes naturals sigui d'origen antròpic i sobrevingut, i no la conseqüència d'un procés gradual lligat a un estat de conservació desfavorable d'aquests. No es consideren catàstrofes mediambientals les pertorbacions que formen part dels processos naturals dels parcs, excepte els incendis forestals.
- d) S'estableixen com a criteris essencials per determinar l'existència d'una catàstrofe mediambiental que provoqui una emergència i requereixi actuacions urgents, els de la

imprevisibilitat i la puntualitat, és a dir, l'ocurrència sobtada i única d'un succés inesperat que amenaça la integritat dels sistemes naturals dels parcs nacionals.

e) Igualment es considera un criteri necessari per a la declaració d'una emergència per catàstrofe mediambiental l'evidència que la situació plantejada requereix la utilització de mitjans extraordinaris, tant humans com materials, d'origen estatal i una coordinació nacional de les actuacions i operatius a dur a terme.

f) La declaració de l'estat d'emergència per catàstrofe mediambiental s'ha de basar en la millor informació disponible, que s'ha de mantenir actualitzada al llarg de tot el procés fins que s'acordi la fi de l'estat esmentat, mitjançant un intercanvi permanent i continu d'aquesta informació entre l'administració gestora del parc i l'Organisme Autònom Parcs Nacionals, així com amb els organismes i les institucions que siguin pertinents en cada cas.

g) No s'han d'aplicar aquests criteris per determinar l'existència d'una emergència per causes mediambientals quan sigui produïda per un succés de contaminació marina que afecti un parc nacional en aigües marines o les aigües d'un maritimoterrestre, així com en el cas de les catàstrofes que se situïn en l'àmbit de la protecció civil. Les declaracions d'emergència en aquests dos casos s'han d'ajustar al que disposa la seva legislació específica. Una vegada declarada l'emergència, si s'escau, s'han de coordinar amb les autoritats respectives les actuacions i els operatius que sigui necessari dur a terme en els parcs nacionals o en els seus entorns.

h) En el cas d'incendis forestals la declaració d'emergència ha de tenir en compte prioritàriament l'avaluació de danys produïts i les mesures per a la seva restauració, atès que per a les tasques d'extinció es disposa de protocols específics d'actuació derivats de la legislació sobre incendis forestals.

6.2 Directrius per a les actuacions en les situacions d'estat d'emergència declarat.

a) Declarat l'estat d'emergència i designat el coordinador d'aquesta, s'han de tenir en compte les directrius següents:

i. S'ha de procurar una comunicació permanent i contínua amb l'administració gestora del parc afectat, la comunitat autònoma i els diferents departaments de l'Administració General de l'Estat.

ii. S'han d'identificar els suports científics així com els mitjans materials i humans necessaris pertanyents a les diferents administracions que puguin col·laborar en la resolució de l'emergència.

iii. S'ha de dissenyar un programa operatiu a fi de coordinar el treball de les diferents administracions de manera que aquest sigui al més eficaç possible.

iv. S'ha de fer una avaluació permanent dels resultats i de l'eficàcia dels treballs duts a terme amb l'objecte de proposar, en el mínim termini possible, la fi de la declaració de l'estat d'emergència.

b) L'administració gestora de cada parc nacional ha de redactar i aprovar, previ informe del Consell Nacional de Protecció Civil, un pla d'autoprotecció mediambiental que s'ha de remetre a l'Organisme Autònom Parcs Nacionals als efectes de disposar d'una avaluació global de la protecció mediambiental i els mitjans disponibles davant de catàstrofes a la Xarxa de Parcs Nacionals.

c) Aquest pla s'ha d'actualitzar periòdicament i, almenys, ha de coincidir amb la revisió del Pla rector d'ús i gestió i dels plans sectorials que tinguin relació directa amb la prevenció. Ha de preveure la prevenció dels riscos més probables derivats de les activitats que es porten a terme normalment en l'entorn de cada parc, i ha de recollir les previsions pressupostàries necessàries per a la seva aplicació, els mitjans disponibles, la formació necessària del personal i el seu entrenament. Ha d'incloure igualment els mecanismes de coordinació amb els plans de protecció civil.

d) S'ha d'incloure a la memòria anual de la Xarxa i a l'informe triennal al Senat un informe conjunt de l'administració gestora del parc i de l'Organisme Autònom Parcs

Nacionals sobre les actuacions acomplertes, l'avaluació de danys i les propostes de restauració i recuperació de zones afectades.

Actuacions

7. *Actuacions necessàries per mantenir, promoure i impulsar la imatge corporativa i la coherència interna dels parcs nacionals*

a) L'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha d'assegurar la imatge comuna de la Xarxa, per a la qual cosa ha de registrar a l'Oficina de Patents i Marques els identificadors, els logotips i les denominacions de la Xarxa i dels parcs nacionals, així com de la marca «Parcs Nacionals d'Espanya».

b) L'Organisme Autònom Parcs Nacionals, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, pot dotar dels mitjans materials necessaris per mantenir la imatge corporativa de la Xarxa, la uniformitat del personal i el disseny comú de la senyalística, en els termes acordats en el Consell de la Xarxa.

c) Com a instrument de cohesió i projecció dels parcs nacionals, l'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha de mantenir una aplicació web de central d'informació i reserves en matèria de serveis d'ús públic, a la qual es poden adherir les administracions gestores que ho considerin oportú.

8. *Programa d'actuacions comunes de la Xarxa de Parcs Nacionals i procediments per al seu seguiment continu i avaluació*

Per aplicar les disposicions d'aquest Pla director i contribuir al compliment dels seus objectius i de la normativa bàsica, l'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha de promoure, en cooperació amb les comunitats autònomes, el finançament i el desenvolupament de programes comuns i horitzontals per a la coherència i el manteniment de la Xarxa, i ha de dur a terme una programació plurianual. Tot això sense perjudici de les actuacions pròpies dels parcs nacionals i de les determinacions dels seus plans rectors d'ús i gestió. Aquests programes s'han de centrar en:

8.1 Actuacions per a la consolidació de la Xarxa.

a) Identificar les àrees més bens conservades representatives dels sistemes naturals que inclou l'annex de la Llei, que podrien ser objecte d'incorporació a la Xarxa de Parcs Nacionals perquè s'apreciï que la seva conservació pugui ser d'interès general de la Nació.

b) Fomentar la incorporació al patrimoni públic, preferentment mitjançant acords voluntaris, dels terrenys que tinguin un valor natural especial, interès geològic, incloguin espècies o hàbitat amb algun grau d'amenaça, siguin d'interès per a la conservació, siguin imprescindibles per al rescat de drets incompatibles amb el règim jurídic de parc nacional, estiguin enclavats o siguin contigus a altres finques públiques o tinguin qualsevol altre interès per a la consecució dels objectius de la Xarxa de Parcs Nacionals.

c) Facilitar, mitjançant acords voluntaris de col·laboració amb els titulars de drets privats i propietaris de terrenys en els parcs nacionals, el compliment dels objectius d'aquests, prioritàriament, en l'eliminació en el termini establert de les activitats classificades com a incompatibles i en la realització d'activitats compatibles i necessàries per a la gestió i conservació dels sistemes naturals.

d) Indemnitzar, amb la màxima diligència, els titulars dels béns i drets patrimonials legítims per les privacions o limitacions d'aquests indemnitzables de conformitat amb la llei quan els danys esmentats es derivin de la legislació bàsica en la matèria i d'aquest Pla director.

e) Promoure, juntament amb les administracions competents, que tots els parcs nacionals que conformen la Xarxa disposin dels seus instruments de planificació ordinària degudament actualitzats i vigents.

f) Incentivar activitats econòmiques relacionades amb la divulgació de la singularitat i importància de la Xarxa i la seva projecció a la societat.

8.2 Actuacions per a la conservació dels valors naturals i culturals.

a) Inventariar els sistemes naturals de l'annex de la Llei representats a la Xarxa de Parcs Nacionals, amb una atenció especial a la seva correspondència amb els hàbitats naturals i els hàbitats d'interès comunitari, amb una valoració del seu grau de naturalitat, viabilitat i estat de conservació, i integrar-los a la base de dades georeferenciada de la Xarxa de Parcs Nacionals i a l'Inventari espanyol del patrimoni natural i la biodiversitat.

b) Identificar l'impacte del canvi global en els sistemes naturals de la Xarxa de Parcs per facilitar, si s'escau, la gestió adaptativa. Fer el seguiment zoosanitari i fitosanitari de les masses forestals de la Xarxa de Parcs.

c) Establir mecanismes que permetin assegurar la conservació dels valors i processos naturals i culturals de la Xarxa de Parcs Nacionals. Amb aquesta finalitat és necessari aprofundir en el seu coneixement, seguiment, avaluació i, si s'escau, restauració.

d) Avaluar, d'una manera contínua, la presència i l'evolució de les espècies exòtiques invasores en la Xarxa de Parcs Nacionals per facilitar l'adopció més ràpida de les mesures procedents, en col·laboració amb les comunitats autònomes.

8.3 Actuacions de divulgació de coneixements i incorporació de noves tecnologies.

a) Disposar d'un sistema d'informació de la Xarxa que serveixi de referència com a centre de documentació, sistema d'informació geogràfica i plataforma d'intercanvi d'accés compartit per a tota la Xarxa que permeti el seguiment dels seus valors naturals i culturals.

b) Explotar de manera activa la informació dipositada en el sistema d'informació de la Xarxa mitjançant els mètodes d'anàlisi més adequats, i posar els resultats a disposició de la Xarxa per afavorir el coneixement i una millora en les tasques de conservació i gestió dels parcs.

c) Divulgar de manera activa, sistemàtica i per mitjà de les tecnologies més adequades, informació actualitzada sobre les actuacions dutes a terme i els coneixements obtinguts en la Xarxa de Parcs Nacionals amb la finalitat de permetre un accés fàcil al públic, en compliment de les exigències de la normativa que regula l'accés a la informació.

d) Mantenir un butlletí electrònic d'informació sobre la Xarxa de Parcs Nacionals que s'ha de posar a disposició del públic en general. Actualitzar permanentment la pàgina web de la Xarxa.

e) Desenvolupar, en col·laboració amb les comunitats autònomes, un programa de capacitat, formació i intercanvi d'experiències entre el col·lectiu de persones que treballen a la Xarxa de Parcs Nacionals, per a la consecució dels objectius de la Xarxa i dels parcs nacionals.

f) Dissenyar i posar en marxa un programa especial dirigit a augmentar la sensibilització ambiental de la població i a posar de relleu el paper dels parcs nacionals amb motiu del centenari de la primera llei de parcs i de la commemoració d'aniversaris o fites històriques per als parcs nacionals espanyols.

8.4 Actuacions per a la implicació dels agents socials i participació social.

a) Establir canals de col·laboració amb agents socials, titulars de drets i organitzacions no governamentals per al compliment dels objectius de la Xarxa de Parcs Nacionals.

b) Fomentar, en col·laboració amb les comunitats autònomes, l'establiment de canals de cooperació amb les entitats locals i agrupacions d'habitants de les àrees d'influència socioeconòmica.

c) Desenvolupar, en col·laboració amb les comunitats autònomes i amb la participació de les organitzacions no governamentals, programes de voluntariat dirigits a la conservació i el seguiment dels valors naturals dels parcs nacionals.

d) Dur a terme, en el marc del Centre Nacional d'Educació Ambiental, activitats formatives per als entorns dels parcs.

8.5 Actuacions de seguiment i avaluació.

a) Configurar el Pla de seguiment i avaluació de la Xarxa de Parcs Nacionals elaborat en cooperació amb les administracions gestores, basat en el millor coneixement científic disponible i integrant altres iniciatives de seguiment ja existents a la Xarxa, incorporant en la mesura que sigui possible les dades històriques i que utilitzin protocols i procediments utilitzats i validats internacionalment.

b) Establir en aquest Pla tres programes diferenciats:

1. Programa de seguiment ecològic: representativitat de la Xarxa de Parcs Nacionals, avaluació de l'estat de conservació dels sistemes naturals, seguiment del canvi global a la Xarxa.

2. Programa de seguiment socioeconòmic: projecció de la Xarxa, percepció en l'àrea d'influència socioeconòmica, contribució a la sensibilització ambiental de la societat, impacte socioeconòmic de la Xarxa.

3. Programa de seguiment funcional: aspectes bàsics de funcionament de la Xarxa, com l'aportació de recursos, l'existència d'instruments normatius i financers, els canals de participació i comunicació i l'execució d'actuacions.

c) Desenvolupar mecanismes d'avaluació periòdica de l'efecte de les subvencions en la qualitat de vida de les poblacions incloses a l'àrea d'influència socioeconòmica dels parcs nacionals i de la percepció social dels visitants i residents mitjançant tècniques demoscòpiques i estudis d'opinió, i integrar-los en el programa de seguiment socioeconòmic.

d) Incloure com a eines bàsiques del seguiment funcional les memòries anuals d'activitats i resultats, tant dels parcs com de la Xarxa, així com l'informe triennal de situació de la Xarxa de Parcs Nacionals que el Ministeri eleva al Senat, previ informe del Consell de la Xarxa.

e) Difondre la informació ambiental sobre la Xarxa de Parcs Nacionals derivada tant del Pla de seguiment i avaluació com l'aportada pels parcs nacionals, i fer-la accessible als gestors dels parcs, a la comunitat científica i al públic en general.

8.6 Programa de recerca a la Xarxa de Parcs Nacionals.

a) Desenvolupar un programa de recerca sobre els valors naturals, culturals, socioeconòmics i els usos i coneixements tradicionals de la Xarxa, amb la participació de les comunitats autònomes.

b) Fomentar la línia de recerca per a la conservació dels parcs nacionals que permeti ser un referent en aquest camp dins dels plans nacionals d'R+D+I. S'ha d'atenir especialment al seguiment dels efectes del canvi global i els projectes que incloguin més d'un parc nacional o els resultats dels quals es puguin aplicar al conjunt de la Xarxa.

c) Habilitar els mitjans per al funcionament del Comitè Científic establert per al suport i l'assessorament de la Xarxa de Parcs Nacionals.

d) Difondre la informació disponible, així com els resultats obtinguts de tots els projectes efectuats, mitjançant publicacions, jornades tècniques i mitjans electrònics.

e) Posar a disposició de la Xarxa una base de dades d'accés públic sobre les recerques a la Xarxa de Parcs Nacionals. Els resultats de totes les recerques autoritzades s'han de comunicar a l'Organisme Autònom Parcs Nacionals per a la seva inclusió a la base de dades esmentada.

f) Identificar i caracteritzar els processos ecològics lligats a usos i costums tradicionals practicats de manera històrica que s'hagin de reconèixer com a compatibles o necessaris per a la gestió, amb la finalitat de facilitar-ne la consideració en els instruments de planificació de la Xarxa.

8.7 Desenvolupament sostenible i integració social.

a) Contribuir, en col·laboració amb les comunitats autònomes, mitjançant subvencions o altres mecanismes, a la conservació dels valors dels parcs a través del desenvolupament sostenible en les àrees d'influència socioeconòmica, sempre que la disponibilitat pressupostària ho permeti.

b) Promoure que les àrees d'influència socioeconòmica dels parcs nacionals tinguin la consideració de zones rurals prioritàries d'acord amb el que preveu la legislació estatal vigent, per al desenvolupament sostenible del medi rural.

c) Impulsar plans de desenvolupament sostenible en les àrees d'influència que integrin les accions dels diferents departaments de les administracions en els àmbits territorials on s'ubiquen els parcs nacionals, amb la possibilitat de constituir consorcis i subscriure convenis amb altres institucions i col·lectius implicats.

8.8 Projectió i cooperació internacional.

a) Dirigir la presència exterior dels parcs nacionals amb la coordinació de l'acció singular de cadascun d'aquests i amb l'actuació com a interlocutor davant les institucions internacionals.

b) Promoure i mantenir el reconeixement internacional per als parcs nacionals, així com dotar-los de les figures de protecció pertinents de caràcter internacional. L'Organisme Autònom Parcs Nacionals ha d'elevat al Consell de la Xarxa, per al seu informe preceptiu, la proposta de sol·licitud de distincions internacionals.

c) Desenvolupar un programa plurianual d'actuacions per a la difusió i promoció de la imatge, els valors i el model de conservació de la Xarxa de Parcs Nacionals a altres països, que ha d'aprovar el president de l'Organisme Autònom Parcs Nacionals, previ informe del Consell de la Xarxa.

d) Desenvolupar un programa d'intercanvi i agermanament amb espais naturals protegits d'altres països. Coordinar els agermanaments de caràcter internacional efectuats pels parcs nacionals amb altres espais naturals protegits.

e) Definir i desenvolupar un marc de relacions per a la coordinació i la col·laboració en la gestió dels parcs nacionals fronterers, a fi de garantir el compliment dels compromisos internacionals adquirits.

f) Reforçar el Programa de cooperació internacional de la Xarxa amb altres parcs nacionals i xarxes de figures equivalents en tercers països, en coherència amb la legislació de la cooperació espanyola.

g) Col·laborar amb l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional i Desenvolupament tècnicament per al disseny, la formulació, l'execució i el seguiment de projectes de conservació quan així s'acordi, i participar en la planificació operativa dels països receptors de la cooperació pel que fa a espais protegits i sostenibilitat.

h) Assegurar una presència contínua a les xarxes i organitzacions internacionals de conservació que tinguin relació amb els parcs nacionals de la Xarxa, així com donar suport al compliment de les iniciatives sobre àrees protegides desenvolupades pel Conveni sobre diversitat biològica.

8.9 Procediments per al seguiment continu i avaluació de les actuacions.

a) El compliment del que disposa aquest Pla director, incloses les actuacions que recull aquest epígraf, ha de quedar reflectit mitjançant un informe específic en la memòria anual de la Xarxa. Igualment, l'informe triennal al Senat ha de recollir específicament informació sobre l'execució i aplicació de les actuacions que recull aquest Pla.

b) El programa de seguiment funcional, derivat del Pla de seguiment i avaluació de la Xarxa de Parcs Nacionals, ha d'avaluar l'execució i aplicació del que disposa aquest Pla director, en particular de les actuacions, mitjançant un sistema d'indicadors que s'ha de desenvolupar en el Comitè de Col·laboració i Coordinació.

c) Durant la vigència del Pla director, s'ha d'avaluar periòdicament l'estat d'execució de les diferents actuacions, per tal de corregir possibles desviacions.